

языков в средней школе: Общие вопросы методики / Под.ред. И.В.Рахманова. 3-е изд., испр. и доп. М.- 2002. 6. *Кремень В.* Якісна освіта: сучасні вимоги // Педагогічна преса. – 2006. - № 14. - с. 4-17.

Т.Є. Гончаренко

РОЗВИТОК МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

У статті автор розглядає важливість володіння іноземною мовою професійного спілкування в сучасних умовах. Аналізує методики викладання іноземної мови у ретроспективному аспекті. Визначає шляхи і методичні рекомендації щодо підготовки студентів з іноземної мови професійного підготовки в умовах скорочення навчального часу.

Т.Е.Гончаренко

РАЗВИТИЕ МЕТОДИК ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ

В статье автор рассматривает важность владения иностранным языком профессионального общения в современных условиях. Рассматривает методики преподавания иностранного языка в ретроспективном аспекте. Определяет пути и методические рекомендации по подготовке студентов по иностранному языку профессионального общения в условиях сокращения учебного времени.

T. Goncharenko

THE DEVELOPMENT OF ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES (ESP) METHODICS

The importance of the ESP in contemporary conditions is shown. The retrospective analysis of ESP teaching is presented. The ways and methodical recommendations of ESP teaching under conditions of reducing training time are defined.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2011

УДК 811.111. + 81'42

*Пільгуй (Колесник) Н.М., Ріман Н. І.
м. Харків, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНИХ ЗАСОБІВ ЕКСПРЕСІВ- НОСТІ ТЕКСТІВ АГРАРНОЇ ТЕМАТИКИ

Загальна спрямованість лінгвістичних досліджень на вивчення комуні-

кативно-функціональної сторони мови невід'ємна від людського фактора, що відображає нерозривний зв'язок мовної форми з розумовою і емоційно-психічною діяльністю людини, яка і зумовила поворот в дослідженні змістовного потенціалу мовних одиниць: від логіко-предметного до емотивно-оцінного аспекту [2, с. 96-97; 13, с. 32-34].

М е т а – описати особливості перекладу мовних засобів експресивності у науково-технічній літературі на прикладі текстів аграрної тематики.

О б ' є к т о м дослідження є англomовні тексти аграрної тематики.

П р е д м е т о м дослідження – мовні засоби експресивності у науковій літературі на прикладі текстів аграрної тематики.

А к т у а л ь н і с т ь дослідження обумовлена умовами науково-технічної революції, коли стрімко зростає поява нових понять, термінів, предметів та явищ. Також обмін інформацією між зарубіжними та вітчизняними вченими, аналіз проблем вузькогалузевого науково-технічного перекладу набуває особливої актуальності. Для нашого лінгвістичного дослідження релевантним є дослідження англomовних текстів аграрного профілю, зокрема особливостей перекладу мовних засобів експресивності текстів цієї сфери спілкування.

Узагальнимо основні положення дослідження.

Ми погоджуємось з визначенням І.В. Арнольд, яка під експресивністю розуміє "таку властивість тексту або частини тексту, яка передає значення із збільшеною інтенсивністю, яка виражає внутрішній стан мовця і має своїм результатом емоційне або логічне підсилення, яке може бути, а може і не бути, образним" [1, с. 51], саме воно найбільш чітко характеризує експресивність текстів аграрної тематики.

Експресивність властива не тільки емоційній сфері мовлення, але й сугубо інтелектуальній. Однак в «чистому» вигляді «інтелектуальна» (або «логічна») та «емоційна» експресія зустрічаються дуже рідко. Вони виступають, як правило, у взаємодії, можна лише стверджувати про перевагу елементів емоційної та логічної експресії в тому чи іншому повідомленні [11, с. 35-36]. Саме тому, небезпідставно будемо застосовувати поняття «логічної» або «інтелектуальної» експресивності, яка є характерною для англomовних текстів аграрної тематики.

Мова науки і техніки, зокрема текстів аграрної тематики, має досить низьку експресивність. Проте, це не означає, що в наукових творах взагалі не зустрічається образна мова. Наявність емоційної оцінки дає інформацію про предмет, що вивчається, оскільки подібна оцінка вказує на здатність предмету викликати у людини певну реакцію. У свою чергу характер такої реакції говорить про внутрішні властивості самого предмету. В науковій літературі аграрної тематики функція мови пов'язана з логічністю і точністю викладу, а не із засобами емоційної і естетичної дії на читача. У зв'язку з цим, сучасна наукова проза, підкоряючись принципу логічного розгортання думки, не вда-

ється часто до використання слів, що мають відтінки емоційного значення.

М.П. Брандес вважає, що наука і техніка – це не тільки логіка, але також джерело складних емоцій. Останнє мотивує використання образної лексики і експресивних конструкцій. Це визначається значною мірою сферою знання, мовним жанром, а також авторською індивідуальністю [3, с. 61].

Аналіз текстів аграрної тематики привів нас до висновку, що тропи також характерні для текстів цієї сфери, проте вони відносяться до «інтелектуальної» («логічної») експресії, яка переважає над емоційною. Троп – мовний зворот, у якому слово або словосполучення вжиті в переносному значенні і служать засобом досягнення естетичного ефекту виразності в мові художньої літератури, в публіцистиці, в ораторському стилі тощо [7, с. 313].

Найчисленнішим серед стилістичних прийомів, що використовуються в науковій літературі, є порівняння. Порівняння слугує автору для наочного і детального опису об'єкту дослідження, а також для виділення в об'єкті однієї характерної особливості, специфіку якої автор хоче показати або поглибити. Останнє досягається завдяки тому, що порівняння, як стилістичний прийом, засновано на виокремленні схожості певної ознаки, яка притаманна порівнюваним предметам (явищ) при повній розбіжності інших рис [9, с. 97].

Так, порівняння можна спостерігати і в наукових текстах аграрної тематики. Воно наділяє наукову прозу колоритом, дає повне уявлення про описуваний предмет чи явище:

(1) *Ripping in sandy or loamy soil with little hardpan is akin to a hot knife through butter, while backhoeing in clay rich soils may unfortunately produce a restrictive root environment (Almond facts, 2008, P. 34) – Процес розпушування піщаного або суглинистого ґрунту із невеликим твердим підґрунтовим шаром схожий на те, як гарячий ніж проходить крізь масло, в той час як проведення ескаваційних робіт на глиняному ґрунті може, нажаль, призвести до обмеженого кореневого середовища.*

(2) *The idea that thousands of tiny sensors could be scattered like invisible eyes, ears and noses across farm fields and battlefields sounds like science fiction (Reymond Pagü, Down on the farm, 2004, P. 17). - Ідея про те, що тисячі маленьких сенсорів будуть розміщені ніби невидимі очі, вуха та носи вздовж фермерських угідь та полів, звучить як наукова фантастика.*

Аналіз перекладацьких рішень свідчить, що порівняння слід враховувати при перекладі, даний стилістичний прийом пов'язаний із асоціаціями, що виникають у читача тієї чи іншої мови, наочністю чи описом явища, дії або предмету.

Епітет – один з основних тропів, художнє, образне означення, що підкреслює характерну рису, визначальну якість явища, предмета, поняття, дії [7, с. 76]. Епітет завжди суб'єктивний, він завжди має емоційне значення або емоційне забарвлення. Емоційне значення в епітеті може супроводжувати наочно-логічне значення, або існувати як єдине значення в слові. За допомогою

епітета досягається бажана реакція на вислів з боку читача [6, с. 138]. Про наявність епітетів в науковій прозі аграрної тематики свідчать наступні приклади:

(4) *With its delicate, slightly sweet taste and pleasingly crunchy texture, the humble crisphead - as it is also known - is perfect to toss with other leafy greens for a refreshing salad* (Wood, *Agricultural Research*, 2007, P. 18). – *Із його ніжним трохи солодкуватим смаком та приємною хрусткою структурою, звичайне листя кочанного салату – як його ще називають – ідеально поєднується із іншою зеленню для приготування освіжаючого салату.*

(5) *This explosive interest in walnuts has caused even more plantings on less than optimal ground, which also requires greater investment in inputs* (Almond *Facts*, 2008, P. 32). – *Нестримний інтерес до грецьких горіхів призвів до ще більшого насадження цих дерев на менш ніж задовільній ділянці, що також вимагає більших інвестицій та вкладів.*

При перекладі епітетів з англійської мови українською необхідно ретельно вибирати їх відповідники. Влучний переклад епітетів надасть мові безпосередній характер. Проте слід уникати стилістичних та смислових помилок, що знижують якість перекладу.

Метафора – вид тропа, що побудований на основі вживання слів або виразів у переносному значенні за подібністю, аналогією тощо і служить одним із засобів посилення образності й виразності мови [7, с. 125].

В науково-популярній літературі метафора слугує засобом наглядної і запам'ятовуючої популяризації. Ілюстративна роль метафори притаманна і талановито написаному науковому тексту [12, с. 112]. Аналізуючи англійські тексти аграрної тематики, можна зробити висновок, що метафори використовуються в текстах цієї сфери: *grain auger* – *зерновий шнек, шнековий навантажувач зерна*; *broadcaster* – *розкидувач*, *feeder chain* – *кормороздатчик*, *companion crop* – *супровідна культура*, *finger grate* – *гребінчаста колосникова решітка*; *headland* – *край поля*; *walker* – *платформовий соломотряс*.

Карабан В.І. [8, с. 202] пропонує наступні способи передачі метафоричних слів (в тому числі термінів): метафоричним словом, що має такий самий або дуже подібний характер образності, напр.: *grain auger* – *зерновий шнек*, *companion crop* – *супровідна культура*; метафоричним словом, що має інший характер образності, напр.: *walker* – *платформовий соломотряс*.; неметафоричним словом, що передає тільки денотативний зміст англійського метафоричного слова, а не образність, напр.: *broadcaster* – *розкидувач*.

Отже, мовностилістичні особливості науково-технічного тексту аграрного профілю відображають ті особливості наукового пізнання і мислення, які знаходять віддзеркалення в мовній формі. Але сила дії наукового тексту безпосередньо залежить від того, наскільки доведені аргументи, що наводяться автором, наскільки логічно, цікаво, ясно і точно викладено зміст в науково-технічному тексті [10, с. 202]. Саме ці особливості необхідно враховувати пе-

рекладачу при перекладі мовних засобів експресивності в текстах аграрного профілю.

Список літератури: 1. *Арнольд И. В.* Стилистика: Современный английский язык. Учебник для вузов. – 5-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2002 – 384 с. 2. *Ахманова Г.И., Богомолова О.И., Брагина Е.В.* Теория и практика английской научной речи // Под ред. М.М. Глушко. – М.: Изд-во Москов. ун-та, 1987. – 240с. 3. *Брандес М.П., Проворотов В.И.* Предпереводческий анализ текста (для ин-тов и факультетов иностр. яз.): Учеб. пособие. – 3-е изд., стереотип. – М.: НВИ – Тезаурус, 2001. – 224 с. 6. *Гальперин И.Р.* Очерки по стилистике английского языка. – М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958. – 460 с. 7. *Ганич Д.І., Олійник І.С.* Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с. 8. *Карабан В.І.* Переклад англійської науково-технічної літератури. Частина II. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – Вінниця: «Нова книга», 2001. – 303 с. 9. *Климзо Б. Н.* Ремесло технического переводчика. Об английском языке, переводе и переводчиках научно-технической литературы. – М.: «Р. Валент», 2003. – 288 с. 10. *Колесник Н.М.* Мовні засоби експресивності в науковій літературі // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання іноземних мов у навчальних закладах» – Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2009. – С. 97-99 11. *Маньякина Т.И.* Языково-стилистическая характеристика жанра афоризмов (на материале немецкого языка): дис. канд. филол. наук: 10.02.04 / Днепропетровский Ордена Трудового Красного Знамени государственный ун-т. – Днепропетровск, 1980. – 205 с. 12. *Рецкер Я.И.* Пособие по переводу с английского языка на русский язык. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 159 с. 13. *Шаховский В.И.* Эмотивная семантика слова как коммуникативная сущность // Коммуникативные аспекты значения. – Волгоград, 1990. – С. 29-39.

Н.М. Пільгуй (Колесник), Н. І. Ріман

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНИХ ЗАСОБІВ ЕКСПРЕСИВНОСТІ ТЕКСТІВ АГРАРНОЇ ТЕМАТИКИ

У статті розглянуто поняття експресивності та особливості перекладу найуживаніших мовних засобів експресивності, які мають місце в науковій літературі аграрної тематики, зокрема порівняння, епітет і метафора.

Ключові слова: науковий стиль, експресивність, мовні засоби експресивності, стилістичний прийом.

Н.М. Пильгуй (Колесник), Н. И. Римап

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ЯЗЫКОВЫХ СПОСОБОВ ЭКСПРЕССИВНОСТИ ТЕКСТОВ АГРАРНОЙ ТЕМАТИКИ

В статье рассматриваются понятие экспрессивности и особенности перевода наиболее употребляемых языковых средств экспрессивности, которые имеют место в научной литературе аграрной тематики, в частности сравнение, эпитет и метафора.

Ключевые слова: научный стиль, экспрессивность, языковые средства экспрессивности, стилистический прием.

N. Pilgyi (Kolesnik), N. Riman

FEATURES OF TRANSLATION OF LINGUISTIC METHODS OF EXPRESSIVENESS OF TEXTS OF AGRARIAN SUBJECT

This article considers the category of expressivity and translation peculiarities of the most common linguistic means of expressivity, which take place in scientific agrarian texts, specifically simile, epithet and metaphor.

Key words: academic voice, expressivity, linguistic means of expressivity, stylistic device.

Стаття надійшла до редакції 25.03.2011

УДК 811.111:37.018.43

*Ковтун О.О., Лазарєва О.Я.
Харків, Україна*

ДОСВІД СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СИСТЕМІ «ВЕБ-КЛАС «ХІІ»»

Вивчення мови є засобом налагодження міжнародних зв'язків, що сприяють розвитку міжкультурної свідомості. Особливого значення набуває вивчення іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах в умовах євроінтеграції. Бо сучасний інженер – це не просто фахівець, що володіє певним обсягом знань та вмінь, а людина, яка постійно вдосконалює свою кваліфікацію, що практично неможливо без опанування світового досвіду. Найактуальнішу інформацію інженер може отримати з друкованих видань, а також відвідуючи міжнародні виставки, ярмарки, шляхом персонального спілкування з іноземними колегами, в тому числі й шляхом Інтернет-листування. Тому метою навчання студентів інженерних спеціальностей іноземній мові є в пе-